

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhásos petitor egyszeri hirdetése 20 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyúlter: minden sor 30 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Pá-utca 59. szám, Kösch Árpád könyvnyomtató-intézet.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények,
valamint a hirdetési díjak is.

Életpályák.

Az a nagy seb, a melytől a magyar állam és társadalom mintegy két évtized óta vérzik, újra meg újra felfakad, valahányszor egy új tanév küszöbén állanak a szülők. Túlprodukció a lateiner pályákon; hivatali egzisztenciáért tülekedő okleveles fiatalberek kétségbeesése; egész családok anyagi tönkrementése ez az állítólagos vérző seb, a melyre mostanában a napi sajtó nem győzi ráirányítani figyelmünket.

A helyett azonban, hogy tárgyilagos adatokon alapuló jó tanácsokkal látnák el vészharangozó hírlapjaink az olvasóközönséget, még inkább fejvesztette teszik, úgy, hogy azután végképen nem tud kiigazodni a zürzavaros eszmékből.

Igaz, hogy Magyarországon fölös számban küldik a szülők gyermekeiket tudományos pályákra s az ezek elnyerésének előfeltételét képező közép- és felső-iskolákba. Nem légből kapott állítás ez; meggyőződhetik róla bárki is a statisztikai évkönyv és egyéb kiadványok rövid tanulmányozásából. De vajjon csak nálunk észlelhető-e a társadalomnak ilyen ferde irányban való haladása? Bizony nem! Így van ez a legtöbb nyugateurópai államban is. Pedig az utóbbiaknál több alkalom nyílik a gyakorlati életpályákra s fejlett iparuk inkább kecsegtet biztos és tisztességes kenyérrel, mint a miénk.

Tehát nem egyedül nekünk van okunk az aggodalomra, hanem más államok társadalmának is. Sőt bennünket némileg megvigasztalhat az a tudat, hogy kényszerhelyzetünk súlyosabb, a mennyiben önálló ipari élet hiányában inkább vagyunk utalva a szerény, de biztos kenyeret adó hivatali pályára, mint más államok.

A másik árnyoldala a kérdés feszegetésének

az, hogy az egyes tudományos pályák kereslet és kínálati viszonyairól elfogultan a legtöbbször megtévesztésre alkalmas módon emlékeznek meg s így még kártékonyabb tévútra vezetnek azokat a szülőket, a kik tudományos pályára szánták már fiaikat, de a sok közül még nem választottak.

Különös előszeretettel s minden számvetés nélkül hirdeti ugyanis a napi sajtó túlnyomó része, hogy veszedelmesen jogászország vagyunk s hogy ezen a tudományos pályán kétségbeejtő a túlprodukció. Csak kevés hírlap tárja fel híven a tényállást, reámutatván arra, hogy bizony a tanári, mérnöki, orvosi pályákkal sem állunk másképen, sőt talán még rosszabbul, mert ez utóbbiaknál adataink szerint sokkal ijesztőbb a kereslet és kínálat közötti aránytalanság, másrészt annyira megszorított kenyérkereseti térre képesítenek, hogy a nyert oklevéllel okos kitérést s más pályán való érvényesülést megkísérteni teljesen céltalan.

Szállítsuk le tehát a kérdést oda, hogy nálunk általában valamennyi tudományos pályán túlprodukció van. Így azután könnyen reámutathatunk az orvosszerre is: irányítsuk a szülők figyelmét a gyakorlati pályák felé! Könnyű azonban ezt így kijelenteni. Lássuk, vajjon olyanok-e a mi viszonyaink, hogy már ma foganatja lehetne intelmünknek?

Sajnos, nem olyanok s nem is vehetjük rossz néven, ha az efféle bölcs, de gyakorlatilag nem igen érvényesülő tanácsokat a szülők nem fogadják meg.

Fejlett ipar, kereskedelem s általában gazdasági életviszonyok kellene ahhoz, hogy tanácsunk őszinte, okos, gyakorlatilag realizálható legyen. A míg a gyakorlati életpályák nálunk biztos kenyérkeresetet s társadalmi köztiszte-

letet nem garantíroznak, addig hiába minden intő szózat.

Összefoglalva gondolatainkat, eszmemene-tünk irányát olyképen jelöljük ki, hogy első-sorban az állam, törvényhozás és kormány, másodsorban a társadalom tegyenek meg minden lehető arra nézve, hogy gazdasági életünk fellendüljön s ekként a magukat gyakorlati életpályára szánt magyar ifjúságnak ne csak sovány kenyeret, de jólétet s mindenek felett a tudományos pályákkal egyenlő tiszteletet adjon. Ez utóbbira irányozta a figyelmet pár nap előtt a képviselőházban kiváló kereskedelmi miniszterünk, Hieronymi Károly is, a mikor azt mondotta, hogy «az egész társadalomnak oda kell törekedni, hogy azoknak az ifjaknak, a kik magukat a gyakorlati életre szánják, ugyan-azt a tiszteletet adja meg, mint az úgynevezett szabad foglalkozást folytatóknak».

Addig pedig, a míg hazánkban a gyakorlati pályán való érvényesülhetés feltételei megteremtetnek, gondoskodjék az állam s különösen gondoskodjanak a középiskolai igazgatók, hogy a középiskolából kilépő ifjúság a hazai tudományos pályák viszonyairól tárgyilagosan informáltassék.

Legyen mérvadó elsősorban a hajlam; ennek különös mértékben való megnyilatkozása nélkül pedig az okos számvetés, a mely reámutat arra, hogy aránylag még melyik tudományos pálya a legkevésbé túlszűfolt. Így legalább megszűnik az a visszas állapott, hogy a nagyközönség olyan tudományos pályákat, a melyek két-három évtizeddel ezelőtt tényleg szép egzisztenciával kecsegtettek, ma már azonban éppen nem azok: most is aranybányának tart. A sok rossz közül válaszsza ki-ki a relative kevésbé rosszat.

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

Három nap a Magas-Tátrában.

Írta: dr. Flórián Károly. (Folytatás.)

A Batizfalvi-tótól a «Sziléziai ház»-hoz igyekeztünk a már említett úton. Ez az új turista-ösvény csakugyan mesterien van megcsinálva, mert oly módon vezet a 218 méterrel lejjebb fekvő «Sziléziai ház»-hoz, hogy a turistának mindig csak lefelé kell mennie és felesleges emelkedések nem veszik igénybe erejét. Ma már igazán minden «sétálni tudó» ember kényelmesen ellátogathat ehhez a páratlan szépségű tengerszemhez. Az új útnak ilyen kitünően való kitűzése Dénes Ferencz löcsei tanárnak, a Magas-Tátra egyik legalaposabb ismerőjének az érdeme.

Az ösvény közvetlenül a Magas-Tátra szikla-óriásai alatt vonul el. Majd a felkai gerinczen halad tovább törmelék-halmok és sziklák között. Innen páriát ritkító kilátást nyújt. Most alacsony törpefenyők között haladunk és az erdön keresztül a Tátraszéplakból a «Sziléziai ház»-hoz vezető lovagló-útra érünk ki.

A M. K. E. Sziléziai Osztályának jelentése elismerőleg említi meg, hogy mojavolai Diergarth báró — a kinek területén ez az új út átvezet — a legnagyobb készséggel adta meg az engedélyt az út építésére. Méltányos tehát, hogy viszont a turisták is gavallé-

rosan járjanak el a báróval szemben és ha erre járnak, ne zavarják céltalan rikoltozással és énekléssel a vadállományt. Talán némileg jobban megvilágítjuk ennek a szintén külföldi földbirtokosnak az előzékenységet, ha felemlítjük azt, hogy a M. K. E. most említett osztálya meg akarta építeni az utat Felsőhágból is a Batizfalvi-tóhoz. Ez ügyben egyenesen Hohenlohe herceghez is fordultak, de — az engedélyt eddig nem kapták meg.

Nem egészen két óra alatt elértük a «Sziléziai ház»-at, mely ezen a napon ebédlő-állomásunk volt.

Talán nem lesz egészen érdektelen, ha ezen a helyen felemlítjük azt, hogy a «Sziléziai ház» volt a Magas-Tátrában az első nagyobbszerű menedékház. A M. K. E. Sziléziai Osztálya építette azt összesen 12,000 márka költségen. Az ünnepélyes felavatást 1895. pünkösdjén tartották meg számos vendég jelenlétében. Valóban nemzeti ajándék ez, melyet a német turisták hazánknak adtak! Nálunk az emberek egyáltalán képtelenek az ilyen dolgok megértésére! Hiszen ha valaki minálunk egy külföldi turista-menedékház költségeire gyűjteni próbálna, azt vagy hazaárulónak vagy bolondnak deklarálnák...

Ma már szűknek bizonyult a menedékház és napjainkban a sziléziaiak már a kibővítés gondolatával kénytelenek foglalkozni.

A «Sziléziai ház» felépítése óta óriási módon felendült a turisták forgalma a Felkai-völgyben, mely a Ferencz József-csúcs és a Szalóki-csúcs között húzó-

dik el. Kétséget nem szenved az, hogy nemcsak a menedékház felépítésének van része a dologban, hanem annak is, hogy a Sziléziai Osztály már előbb kitűnő lovagló-utat építtetett Tátraszéplaktól a Felkai-tóig, melynek partján ma a menedékház áll. Innen pedig művésziesen elkészített gyalogút vezet fel egészen a Lengyelnyereg (2208 m.).

Mellesleg legyen mondva: a Lengyelnyereg egyáltalában nem képez határvonalat hazánk és Ausztria között. Pedig sok turista gondolja azt, — a név után ítélve — hogy a Lengyelnyergen állva már Lengyelország földjére lépett. Magyar terület még az, merre a szem ellát!... Igaz, vannak lengyel álmodozók, kik — felbuzdulva a halastavi viszályban elért sikereken — holmi régi határvonalak visszaállításáról diskurálnak. Szerintük a Lengyelnyereg is belécsik ebbe a régi határvonalba. No de hát egyelőre még nem kergette el a «szokol» ezekről a bérczekről a «turulmadarat»!

Társaságunk kényelmesen helyet foglalt a menedékház verandáján. A pihenés és az ebéd lassan elfelejtette a résztvevőkkel azt, hogy immár 6 órát gyalogoltunk. De azért azt az indítványomat, hogy a Tátrafüredre való indulás előtt még rendelkezésünkre álló időt használjuk fel egy a Hosszú-tóhoz teendő látogatásra, éppenséggel nem fogadta közlekedés. A hat tagból álló társaságból mindössze egy résztvevő jelentkezett. És pedig — elárulom — nem az erősebb, hanem a gyöngébb nemből.

(Vége köv.)

Legyenek az elmondottak őszinte tanácsok éppen most, a mikor a választandó életpálya kérdései az anyagiakban nagyobb részt gondokkal küzdő szülőt s a rejtelmes jövő előtt álló ifjút egyaránt töprengésben tartják.

HIREK.

* **Ünnepélyes istentisztelet.** Augusztus 20-ikán, Szent-István első apostoli királyunk ünnepnapján, délelőtt 9 órakor a róm. kath. főtemplomban ünnepélyes istentisztelet fog tartatni.

* **Tábori-mise.** Ebben az évben is megtartották a gyakorlótéren Ófelsége születésnapján d. e. 8 órakor a szokásos tábori-misét, melyet *Kundrich Evariszt* tábori-lelkész mondott. Az istentisztelet után pedig a díszcsapatok elvonultak a szemléltartó *Sermonet Lőrincz* tábornok előtt.

* **Díszebéd.** Ófelsége születésnapja alkalmából városunk illusztris püspöke, dr. Vályi János v. b. t. t., díszebédet adott, a melyre a helyi társadalomnak és hatóságoknak színe-java volt hivatalos. A negyedik fogás után Vályi János püspök öxja melegen átértett felköszöntőjében méltatta alattvalói hűséggel és őszinte ragaszkodással szeretett ősz Királyunk érdemeit s élte a legalkotmányosabb s legbölcsebb uralkodót.

* **Kinevezések.** *Kertész Gyula* állam anyakönyvi felügyelő a kivándorlási ügyek felügyelőjévé és az 1903. IV. t.-cikk végrehajtásának ellenőrévé Kassa város, Abauj-Torna-, Szepes-, Sáros-, Borsod- és Hevesvármegye területére, Kassa város székhelyre, ideiglenes minőségben kinevezett. — Hasonló minőségben *Berzeviczy Gyula* Zemplén-, Bereg-, Ugocsa-, Ung- és Máramarosvármegyéek területére.

* **Házasság.** Dr. *Udránsky László* kolozsvári egyetemi tanár aug. 14-ikén Nagyváradon a legszűkebb családi körben tartotta esküvőjét *Ghyczy Margittai*, néhai *Ghyczy Gézá*nak, a budapesti kereskedelmi akadémiára volt igazgatójának és neje, *Szmrecsányi Annának* leányával. Az egyházi szertartást a menyasszony nagybátyja, *Szmrecsányi Pál* nagyváradai püspök végezte.

* **Eljegyzés.** *Vöröss Sándor* eperjesi koll. főgimn. tanár augusztus hó 7-ikén Balassagyarmaton eljegyezte *Tomeskó Steffikét*.

* **Gyászír.** Résztétel veszünk a gyászírt, hogy *Csiskó János*, a kassai ág. h. ev. I. egyház lelkésze aug. 15-ikén meghalt. Benne a protestáns lelkési kar egyik legkiválóbb tagját veszítette el. Puritán jelleme, szívóssága, vallásos lelkiere a papi pályára mintegy predesztinálták. Csaknem negyven éven át vezette egyházának ügyeit. Ez idő alatt a kassai egyház anyagiilag az ország legrendezettebb ev. egyháza közé emelkedett. Különösen ápolója, fejlesztője volt a babonától, külsőségektől ment tudatos vallásosságnak. Kiváló tudását, lelkes buzgósságát méltányolta a tiszai egyházkerület, sőt az egész egyetemes egyház. Több előkelő tisztséggel tüntette ki a kerület és egyetemes egyház bizalma. Kollégiumunk igazgató-választmányának, a theologia lelkészvizsgáló bizottságának tagja volt. E minőségében is kiváló erényei szintén érvényesültek. Halála széles körben keltett részvétet. Temetésén ott volt Zelenka Pál püspök élén, a tiszai egyházkerület papságának egy tekintélyes küldöttsége, a kassai társadalom minden számottevő tényezője, egyházának kicsinyje, nagyja. A Kollégium szintén képviseltette magát, sőt koszorút helyezett a megboldogult ravatalára e felirattal: „Igaz tisztelete jelül — az eperjesi ág. h. ev. Kollégium.” — A kassai ág. h. ev. I. egyház a következő gyászjelentést adta ki: „A kassai ág. h. ev. I. egyház mély megilletődéssel és mérhetetlen vesztesége fájó érzetével tudatja nagytiszteletű *Csiskó János* úrnak, 1865. év óta mindvégig Kassán működött lelképásztornának, az egyetemes egyházi törvényszék bírójának, a tiszai egyházkerület lelkészvizsgáló-bizottsága, valamint az eperjesi kerületi Kollégiumi igazgatóválasztmánya tagjának, a VI sz. kir. városi egyházmegyei számvevőszék egyházi elnökének stb., munkás és áldásos élte 64-ik, hűséges lelkési működésének 39-ik évében f. hó 15-ikén d. e. 3/4 11 órakor rövid szenvedés után az Úrban történt csendes elhúnytát. Kihült pomaradványai szerdán, f. hó 17-ikén d. u. 1/2 5 órakor fognak a templom udvarán megtartott gyászszertartás után a központi temetőben síri nyugalomra helyeztetni. Kassán, 1904. augusztus 15-ikén. Ki nemes munkát végzett közöttünk, annak emléke élni fog szívünkben. Ki élő hittel táplálta lelkét, annak lelke élni fog a mennyekben. Áldás kísérelje emlékezetét, üdvösség övezze lelkét! — A gyászoló család a következő szomorú-jelentést adta ki: „A fájdalomtól vérző szívvel jelentjük, hogy az élet és halál szabados Ura megfoghatatlan bölcsesége szerint, a hön-

szertető s szeretett férjet, jószágos apát, nagyapát, apóst, testvért és rokont: *Csiskó János*, a kassai ág. h. ev. I. egyház lelkészt f. évi aug. 15-ikén d. e., tetekben gazdag életének 64-ik, lelkési működésének 39-ik s boldog házasságának 29-ik évében rövid szenvedés után váratlanul hívta el ama dicsőbb hazába, hol a megfáradt hű munkást örök nyugalom várja. Az Úr szolgájának hűlt tetemét szerdán, f. hó 17-ikén d. u. 1/2 5 órakor a templomudvarról, ág. h. ev. egyházunk szertartása szerint megáldva, kíséreljük ki a köztemetőbe, a hol a szeretet karjaiból a föld kebelére tesszük. Kassa, 1904. aug. 15-ikén. Özv. *Csiskó Jánosné sz. Novák Anna*, neje. *Etelka* férj. *Smid István*, *Ernő*, *Miklós*, *Margit* férj. *Wallentinyi Samuné*, *Dezső*, *Anna*, gyermekei. *Smid István*, dr. *Wallentinyi Samu*, vöi. *Smid Annuska*, *Wallentinyi Margitka* és *Laczi*, unokái. Özv. *Palásthy Gáborné sz. Csiskó Hermína* testvére s ennek gyermekei. A szeretet keményebb, mint a koporsó, erősebb, mint a halál! —

* **A kir. kath. főgimnázium új alapítványa.** *Tragor József*, az intézet r. tanára f. é. július hó elején 4000 koronás alapítványt tett a főgimnázium ama tanulóinak évenként, a záróünnepen való megjutalmazására, a kik a rajzolásban kitűnnek. Összesen nyolcz jutalom lesz. A vallás- és közoktatás-ü. m. kir. miniszter f. é. 60,828. sz. r. elismerő köszönettel tüntette ki az érdemes tanférfit.

* **Rendkívüli közgyűlés.** Sárosvármegye közönsége aug. 29-ikén d. e. fél 11 órakor a *beruházási hitelből törvényhatóságunk javára eső összegnek mikénti felhasználása iránt* fog tanácskozni a vármegyházán.

* **Az eperjesi ügyvédi-kamara** ezennel közhírré teszi, hogy dr. *Neuwirth Zsigmond* ügyvédet Eperjes (Fütcza 90. szám) székhelyre a kamara ügyvédnévjegyzékébe felvette.

* **A kassai püspökség és Bubits Zsigmond jubileuma.** Kettős ünnepet ült aug. 15-ikén Kassa és a kassai egyházmegye. E napon volt száz esztendeje annak, hogy a kassai püspökséget kihalították az egeri egyházmegyéből, s egyszersmind Bubits Zsigmondnak, Kassa nagyszellemű püspökének a jubileuma: áldozópapságának hatvanadik évfordulóját ünnepelte. A kettős ünnep meglátszott a város képén. A kassai egyházmegye, a mely önállóságának századik évfordulóját ülte, 1804-ig az egeri püspökséghez tartozott. Kihalítása után beosztották három főesperességbe és tizenhét esperességbe; háromszázezerrel jóval több a hívője, külön a görögkatolikusok száma is megközelíti a kétszázszázat. A híveket kétszázal több plébániában gondozzák; káptalana csak hét kanonokból áll; az áldozópapok száma meghaladja a háromszázat és a kispapoké a hetvenet. A lefolyt száz esztendő alatt a következők ültek a kassai püspöki székekben: *Szabó András*, *Cseh István*, *Palugyay Imre*, *Ocskay Antal*, *Kunszt József*, *Fábray Ignác*, *Perger János*, *Schusztar Konstantin*, és 1887 óta *Bubits Zsigmond*. A kassai egyházmegye ünnepre összehívta Bubits Zsigmond püspök gyémántmiséjével, a melyet aug. 15-ikén mondott el a Szent Erzsébet-kezécskegyházban, a történelmi nevezetességű kassai dóm, mely hazánkban legszebb temploma s a mely, hogy teljesen restaurálva, újjáépítve ékeskedik ma, nagyrészt Bubits püspök gondosságának és áldozatkészségének köszönhető. Nagy-Boldogasszony ünnepén volt hatvan esztendeje, hogy Bubits püspök fölszentelt miséspap lett. Az ünnepi alkalomra Bubits megírta egyházmegyéje történetét, a melynek immár tizenhét év óta püspöke. Emlékét tömördek jótékony intézményein és legnagyobb művén: a kassai dóm újjáépítésén kívül főleg a kassai múzeum fogja áldani, melynek Bubits-terme fogalmat adhat arról a mesés bőkezűségről, melylyel a gyémántmisés egyházfejedelem Kassa város művelődésének áldozott. A kassai dóm aug. 15-ikén délelőtt volt az ünnepies *Te Deum* és a gyémántmise, melyet a püspök a káptalan tagjainak és az egyházmegye idősebb dignitáriusainak segédletével mondott. A kassai dóm zsúfolásig megtelt. Reggeli 9 órakor bevonult Bubits püspök kíséretével a dómba, mire a mise megkezdődött. Az egyházi dalkar éneke után a püspök megáldotta egyenkint kanonokjait, fölépelt a szöszekre és érczes, erős hangon mondta el gyémántmiséjének szövegét. A költői szárnyalású szép beszédben hálással és hódolattal szólt a püspök a királyról, a ki idegen földről hazahozatja Rákóczi Ferenc hamvait, hogy ebben a sokévszázados templomban, a melyben annyiszor fordult az Úrhoz imájával, koporsója örök nyugalomra találjon. Erősen megfogta a lelkeket a beszéd befejező része, a mely így szól: „Gondoljunk mindenkiféle arra, hogy egy az Istenünk, egy a hazánk, egy a királyunk. Ezt a három eszmét, e három szót sohase feledjük. Szeresse magyar a magyart, mert szeretet az Isten és a ki a szeretetben marad, Istenben marad és Isten ő benne. Szünjék meg a gyűlölet, a kenyéririgység, a pártoskodás szelleme,

mely gyakran nemcsak a legszentebb családi kötelekeket tépte szét, hanem szegény hazánkat is bizony sokszor a veszély örvényébe sodorta. Akkor szeretni fogjuk egymást, mint egy atyának gyermekei, tekintet nélkül arra, hogy egyik-másik tőlünk eltérőleg imádjá Istent, vagy más nyelven beszél, mint mi. Akkor a haza javára cselekedünk és életünket nem a mindennapi változó nézetek, hanem az örök igazság fogja irányítani. — Mise után a püspök megáldotta a hívőket, mire ünnepi menetben kivonultak a dómból. Elöl mentek a kanonokok, mire a püspök következett és utána a főispán, a polgármester, a tábornokok, a tábla elnöke, a főügyész, a premonstreiek *Takács preláussal*, a domonkosok, a *Zichy és Csáky grófok*, a tanári karok, köztisztviselők és a testületek zászlókkal hagyták el az ünnepély színhelyét. Istentisztelet után Bubits a püspöki palota nagytermében fogadta a város, vármegye, egyesületek és testületek üdvözlő küldöttségeit. Az agg főpáztort gyémántmiséje alkalmából Ófelsége a király is kitüntetéssel kereste fel; díjmentesen adományozta neki a Lipót-rend nagykeresztjét. A kitüntetésről szóló királyi kézirat a hivatalos lap vasárnapi számában jelent meg és így szól:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán Bubits Zsigmond kassai róm. kath. püspöknek, áldozópapsága 60 éves évfordulója alkalmából, az egyház és a közügyek terén kifejtett tevékenysége és a hazai művészetek pártolása körül szerzett érdemei elismerésül Lipót-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt *Ischben*, 1904. évi augusztus hó 9-ikén.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Gróf *Khuen-Hédervány Károly* s. k.

Bubits Zsigmond 1821. márczius hó 17-ikén született; tanulmányait a magyaróvári, győri és soproni iskolákban végezte, majd megszerezte a bölcsészeti doktorátust is. 1844-ben szentelték pappá, 1880-ban a nagyváradai papnevelőintézet igazgatója lett, 1881-től két cikluson át képviselte szabadalvú programmal a sopronmegyei nagybajomi kerületet. Kassai püspökké 1887. jún. 8-ikán nevezték ki. Számos történelmi és művészeti munkát írt. A király 1895-ben titkos tanácsossá nevezte ki, 1898-ban pedig a vaskorona-rend I. osztályát adományozta neki.

* **Kivételes vasárnapi munkaszünet.** Szt. István király napja a folyó évben szombatra esik s így két munkaszüneti nap közvetlenül követi egymást, minek következtében a kötelező munkaszünetre vonatkozó rendelkezések fentartása mellett a forgalmi élet nem csekély részében egyfolytában csaknem 48 órán át szenvedne fennakadást. Miután a forgalom ily mérvű szünetelése főképen az élelmézzsel kapcsolatos, de egyéb iparágaknál is, a közönségre előreláthatólag sok hátránnyal járna, az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. XIII. t.-cikk 3-ik §-a alapján az augusztus 21-ikére eső vasárnapra kivételesen engedte a minisztérium, hogy az ipari munka reggeli 6 órától déli 12 óráig és esti 6 óra után akadálytalanul végezhető legyen.

* **A tanuló-ifjúság s a t. szülők figyelmébe.** Az iskolaidény közeledtével sok szülőnek okoz gondot az, hogy gyermekeinek hol szerezzék be könyvszükségletét. A fővárosi antikváriusok a hibás jegyzékek özönével árasztják el az országot és sokan lépne is mennek, bár utólag sajnálkoznak rajta, de javítani a dolgon nem lehet, mert a hibás könyveket a fővárosi antikváriusok vissza nem veszik. A vidéki könyvkereskedőnél ellenben alkalma nyílik a vevőnek a könyv helyességéről meggyőződni, megnézni, hogy jó kiadás és jó példányt vásárol s ha ócska könyvet vesz, nem olyan-e, a mi gyermekének egészségét és tisztaságát veszélyeztetné. Ez alkalommal ajánljuk a *Révai Samu* céget, a hol az összes helybeli tanintézetekben használandó tankönyvek új és ódon állapotban kaphatók.

* **Nyilvános köszönet.** *Kubinyi Albert* úr, az eperjesi ev. I. egyház nagyérdemű felügyelője, az eperjesi ev. gyámintézeti főgyűlést pénztárának 520, azaz *ötsszázhusz* koronát tett le megboldogult, jótékonyágáról ismert s felejtethetetlen neje szül. *Csupka Zsófia* úrasszony jószágos lelkének emlékeztetére a végből, hogy ezt az összeget evang. templomunk rendbehozására és belső díszítésére felhasználjuk. Az adományozó úrnak, ki közel 50 éve felügyelője a nevezett egyháznak, hálás köszönetet mondunk nagylelkű adományáért. De midőn ezt tesszük, egyúttal felkérjük egyházunk hitbuzgó tagjait, hogy a szép célra minél többen áldozzanak, hogy a templom rendbehozását már ez őszön lehessen foganatosítani. Eperjes, 1904. augusztus hó 19-ikén. Özv. dr. *Mosánszky Győzőné*, elnök; *Mayer Endre*, titkár; *Vogel Béla*, pénztáros.

* **«Berzeviczy Albert» kilátótorony felavatása Bártfafürdőn.** Fényes, nagyszámú közönség indult el az Erzsébet-szálló előtti gyülekező helyről zenekar kíséretében csütörtökön, aug. 11-ikén d. u. 4 órakor, hogy

tanítja legy társaság be felavatásán menethez. mászását. vendégek Szalka-he állott fára séges kilát ségnek. A törő karcs *Jenő* dr. n szép szava tornyot

* Meg kedelemül a kassai *Boldizsar* nak ugyan tását meg

* Ért eperjesi K évre szóló beiratások tatnak a Az előada kezdetüke kezeti kü kebelében ezekre né értve — csupán el tendők; a Van a K lyekből év miumok o évben 36 ban. Eper

* Az és leány- évben au vizsgálato iratások o belépő n iskolai-és

* Kös egyrésze nyári táno fizetések t (a mulats Kósch Á Gyula, F A koronaz *Hirtlap* sz Sziklai H Sándor, M Párkányi Jenő; 1 ke János, Dal dor, Schre Rendező-l szükségelt adta A hálás szív A rendez

* Mer Kassa vár gyűlt egy lovas-szob tása szeri 34 fillérny érkezett. a magyar jóval túlha 500 koron míg Szeg 100 koron küld el, b

* Egy még pedig Buziás-für a maga ne ártézi-kuta

tantja legyen Bártfa sz. kir. város és a fürdőrésztársaság bőkezűsége által emelt pompás kilátótorony felavatásának. Szébbnél szebb hölgyek csatlakoztak a menethez, nem sajnálva a nagy hegy fásztó megmászását. Teljes másfélóra hosszat gyalogolt a fürdővendégek serege, míg eltikkadva, fáradtan elérte a Szalka-hegy csúcsát. Böven kárpótolta azonban a kiállott fáradalmakat a felavató-ünnepély és a szép, fenséges kilátás, mely minden oldalról elébe tárul a közönségnek. A lemenő nap sugarai aranyozták be az égnek törő karsú, szép tornyot, midőn *bárdosi Bárdossy Jenő* dr. min. tanácsos pezsgőpohárral kezében, hazafias szép szavakkal avatta fel a «Berzeviczy Albert» kilátótornyot és azután átadta a tornyot a közhasználatnak.

* **Megerősített kamarai választások.** A kereskedelemügyi miniszter *Siposs A. Gyula* kereskedőnek a kassai kereskedelmi és iparkamara elnökévé, *Dick Boldizsár* kereskedőnek és *Kovalkovics István* iparosnak ugyanazon kamara alelnökévé történt megválasztását megerősítette.

* **Értesítés.** A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület *eperjesi Kollégiumának főgimnáziumában* az 1904. tanévre szóló beiratások szept. 1—3-ikán eszközöltetnek; a beiratásokat megelőzőleg aug. 30. és 31. napjain tartanak a felvételi, javító- és esetleg magánvizsgálatok. Az előadások a főgimnáziumban szept. 5-ikén veszik kezdetüket. A koll. főgimnázium növendékei vallásfelekezeti különbség nélkül részesülhetnek a Kollégium kebelében fennálló tápintézet kedvezményeiben; az ezekre nézve megállapított díjak — mindig félévenként érte — a következők: ebéd- és vacsoráért 150 kor., csupán ebédért 84 kor. E díjak félévenként előre fizetendők; a tápintézet-díjakból elengedésnek is van helye. Van a Kollégiumnál azonkívül számos alapítvány, melyekből évenként 10—120 koronányi ösztöndíjak és prémiumok osztanak a Koll. növendékeinek; a mult iskolai évben 36 gimnáziumi tanuló részesült ezen ösztöndíjakban. Eperjes, 1904. aug. hava. *Gömöry János*, igazgató.

* **Az eperjesi ág. h. ev. I. egyház elemi fiú- és leány- s polgári leányiskolájánál** az 1904/5. iskolai évben augusztus 31-ikén vannak a javító- és felvételi vizsgálatok és szept. 1., 2., 3. napjain folynak a beiratások d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig. Az újonnan belépő növendékek kötelesek felmutatni a születési, iskolai- és oltási, illetve újraoltási bizonyítványt.

* **Köszönetnyilvánítás.** Az eperjesi kereskedő- ifjak egyrészre által aug. 14-ikén tartott s igen jól sikerült nyári táncmulatság alkalmával következő kegyes felülfizetések folytak be: *50 koronával*: Zavatzky Szilárd (a mulatság védnöke); *10 koronával*: Bohrandt Lajos, Kösch Árpád, Luchs Róbert; *5 koronával*: Beringer Gyula, Fried Simon, Vogel Béla, Vomberg István; *4 koronával*: Gregor Endre; *3 koronával*: *Felvidéki Hírlap* szerkesztősége, Kónya Miklós, Mikolík István, Sziklai Henrik; *2 koronával*: Holénia Béla, Mészáros Sándor, Mispál István, (Nagyszombat), Bolla József, Párkányi Gyula, Theisz Ármán, Tauth Viktor, Sziklai Jenő; *1 koronával*: Gaál Lajos, Gamauf György, Hazay János, Dahlström Károly, Novotta Béla, id. Schustek Nándor, Schroeffer Antal, id. Weiszer Lajos; *10 koronával*: Rendező-bizottság tíz tagja. Ezenkívül a mulatsághoz szükségelt levelezőlapokat Divald Lajos úr díjtalanul adta. A midőn e szives adományok kézhezvételét hálás szívvel nyugtázzuk, köszönjük a szives pártfogást. *A rendezőség.*

* **Mennyi gyűlt egybe Rákóczi lovas-szobrára?** Kassa város lelkes felszólítására immár tekintélyes összeg gyűlt egybe II. Rákóczi Ferencz Kassán felállítandó lovas-szobrára Münster Tivadar polgármester kimutatása szerint Kassa város pénztárában 79.129 korona 34 fillérryi összeget kezelnek, a mely Rákóczi szobrára érkezett. Ehhez hozzászámítva a *Pesti Napló* gyűjtését, a magyar közönség adakozása már a 100.000 koronát jóval túlhaladta. Újabban Jász-Nagykún-Szolnok megye 500 koronát szavazott meg Rákóczi kassai szobrára, míg Szeged város értesítette Kassa tanácsát, hogy 100 koronát szavazott meg a szoborra, a mit akkor küld el, ha a szobor felállítását elhatározták.

* **Egy új gejzir.** Ránkfürednek konkurrensé támadt, még pedig Magyarországon, a Temesvármegyében fekvő Buziás-fürdőben, s így a rányi gejzir már nem egyedüli a maga nemében. Buziáson, úgy, mint valamikor Ránkon, ártézi-kutat akartak létesíteni és ezen célból mult év

december havában megkezdtek a fúrást. A fúrást két és fél hüvelykes csövekkel egész 62 méterig eszközölték, ezután 102 méterig csövezés nélkül. A fúrás ezután, mint eredménytelent, beszüntették, de kísérletképpen szivattyút alkalmaztak. Már fúrás alatt is vettek észre lökéseket. A mikor a szivattyúzást erősebben folytatták és a csöbe jutott homokot kiöblítették, a lökések erősebben ismétlődtek. Végre kiemelték a fúrókészüléket, mire erős robajjal feltört a vízszög, a mely nagy mennyiségű iszapot hányt ki. Azóta szökkóút módjára 25—30 méter magasságra ugrik fel időszakonként a víz.

* **Ingyenes műhímezési tanfolyam városunkban.** A világhírű *Singer Co. varrógép-részvénytársaság* helybeli cége ismét egy *ingyenes műhímezési tanfolyamot* nyit a városi *Vigadó kistermében*, mely három hétig tart. A lapunkban közzétett erre vonatkozó hirdetményre felhívjuk a t. hölgyközönség figyelmét.

* **A Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet zárószámadása az 1903 évről a következő tételeket tünteti fel:** *Bevételek*: Pénztári maradvány 1872 kor. 27 f., Dessewffy Marianna grófnő adománya 200 kor., Kubinyi Albertné emlékalapítványa 200 kor., Eperjesi Takarékpénztár adománya 40 kor., Kohányi Laura emlékalapítványa 200 kor., kereskedő-ifjak táncszestélyétől 30 kor., dr. Propper Adolfné adománya 20 kor., B. L. adománya 20 kor., Vaskovits József emlékalapítványa 8112 kor. 80 f., újr. üdvözetek megváltásából 373 kor. 10 f., választmányi tagok gyűjtése 1685 kor. 84 f., bál jövedelme 968 kor. 46 f., házbér jövedelme 140 kor., árvaházi persely tartalma 33 kor. 32 f., alapítványok kamatai 714 kor. 43 f., értékpapírok kamatai 953 kor., kézipénztár kamatai 45 kor. 61 f., karácsonyi adományok 99 kor., árvatartási díj címén 144 kor., Kubinyi Miklós, Sándor és Gyula koszorúmegváltása 50 kor., Oszvald Károlytól, mint a hitüz-kiállítás jövedelme 16 kor., sárosvári társaság adománya 10 kor. 50 f., tollfosztásért 8 kor. 94 f., dr. Rosenberg Mór adománya 2 kor.; összes bevétel 15,939 kor. 27 fill. *Kiadások*: Élelmi- és háztartási cikkek 1408 kor. 38 f., hús-számla 741 kor. 76 f., kenyér-számla 668 kor. 32 f., ruházat, posztó és varratás 612 kor. 17 f., cipész-számla 282 kor. 80 f., tűzifa és vágatás 549 kor., gondnoknő fizetése 360 kor., adó és utadó 16 kor. 13 f., gyógyszerár 30 kor. 84 f., nyomtatvány 66 kor. 35 f., új beszerzés, javítás és vegyes költség 329 kor. 12 f., iskolakönyv és írószerek 171 kor., karácsonyi adomány 31 kor., alapítványok tökéltése 8512 kor. 80 f., biztosítási-díj két évről 79 kor. 69 f., *egyenleg, mint pénztári maradvány* 2079 kor. 91 f.; összes kiadás 15,939 kor. 27 fill. — A Nőegylet vagyoni állapota 1903. decz. 31-ikén a következő volt: Az egylet «Erzsébet»-árvaházának építési értéke 37,206 kor. 68 f., értékpapírok értéke 21,648 kor. 50 f., örökölt követelés 600 kor., alapítványok összege 23,700 kor. 77 f.; összvagyon 85,235 kor. 86 fill. Az 1902. év végén a vagyon 76,512 kor. 42 fill. volt; a szaporodás az 1903. évben tehát 8720 kor. 44 fillért tett ki.

* **A F. M. K. E. közgyűlése.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület XXII. évi rendes közgyűlését f. évi augusztus hó 23-ikán tartja meg Breznóbánya sz. kir. városban, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére három egyesületi tag kiküldése. 3. Ügyvezető alelnök beszámolója az egyesület 1903—1904. évi munkásságáról. 4. Az elnökség 1903—1904. évi jelentése és az igazgató-választmány határozati javaslatai. 5. Az egyesület 1903. évi zárószámadása s a vonatkozó fölmentvények megszavazása. 6. Az egyesület 1905. évi költségvetésének megállapítása és esetleg a törvényhatósági választmányok kapcsolatos javaslatai (Zólyomvármegyei választmányunk indítványa hazafias szellemű tót olvasmányok terjesztése iránt.) 7. Egyes vármegyei és városi választmányok megalakulásának bejelentése és tudomásul vétele. 8. Az 1905. évi közgyűlés helyének meghatározása. 9. Indítványok, melyek az alapszabályok 16. § a értelmében a központi elnökséghez írásban beadattak. (Török Zoltán tb. elnök indítványa, az igazgató-választmányi ülések egyikének Budapesten való megtartása iránt.) A közgyűlésre az elnökség meghívja az egyesület összes alapító, örökös, rendes és pártoló tagjait. A kereskedelmi miniszter és a kassa-oderbergi vasút, a közgyűlés alkalmából, augusztus hó 18-ikától számítandó 10 napi érvényű kedvezményes utazást engedélyezett, a mely szerint az egyesület tagjai gyors- és személyvonatokon II. oszt. jeggyel az I-ső

osztályon, III. oszt. jeggyel pedig a II-ik osztályon utazhatnak Breznóbányára és vissza. A kik ezen kedvezményes utazásra szóló igazolványra, valamint a Breznóbányán való elszállásolásra igényt tartanak, forduljanak augusztus 15-ikéig bezárólag a F. M. K. E. főtitkári hivatalához (Nyitra), vagy Breznóbánya sz. kir. város polgármesteri hivatalához. Később jelentkezők megfelelő elszállásolása iránt sem a főtitkári hivatal, sem Breznóbánya város nem vállalhat felelőséget.

* **Fényképészeti vegyiszerek alkotórészei,** valamint használatra készen egybeállítva is, *olcsó árban* kaphatók *Cattarino Sándornál* Eperjesen.

* **A tátrai villamos-kocsijarat ideiglenes beszüntetése.** Hivatalos helyről a következő értesítést tettük: A tátrai villamos-kocsijarat vállalkozói — tekintettel arra, hogy az üzemhez szükséges harmadik kocsi még el nem készült, továbbá, mert a kocsin lévő gépezetnél a kicseréléshez szükséges egyes alkatrészekkel még nem rendelkeznek — oly kérelemmel fordultak a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez, hogy az üzem a nagyszalók—tátrafüredi szakaszon néhány napra beszüntethessék. A kereskedelemügyi miniszter ennek következtében az üzem augusztus 12-ikén a további rendelkezésig beszüntette. A hivatalos hírről szemben Ótátrafüredről azt írják nekünk, hogy a vállalkozók magasabb helyről jött presszióknak engedve, — akadályról szó nem lévén, — kérték az üzem beállíthatását. Az esetet a fürdők közönsége izgatottan tárgyalja.

* **Láb- és kézizzadás ellen** legjobb szer a **Pálesch-féle Antisudin.** Ára egy nagy üvegnek 1 kor. Kapható a *drogueriában.*

* **Az ujonczok bevonulása.** A közös hadügyminiszter az ujonczok bevonulásáról rendeletet adott ki. A miniszteri rendelet értelmében az összes csapattestek és intézetek ujonczai október 10-ikén vonulnak be. Az egyéves önkénteseket és a haditengerészet ujonczait október 3-ikára fogják behívni. A póttartalékosokat nyolczheti kiképzésre vonják be. A katonai kerületi parancsnokságoknak azonban joga van a gyalogság, vadászcapatok és a vartüzérség póttartalékosait — hogyha az elhelyezési viszonyok úgy kívánják — 1905. tavaszára behívni.

* **Az országos m. kir. színművészeti akadémián a beiratások az előkészítő-osztályba** szept. 10., 11., 12-ikén, az akadémia I. és II. osztályába pedig szept. 13-ikán tartanak meg d. u. 3 órától kezdve. Felvételhez megkívánatnak: a) Szinpadias, csinos alak; b) tiszta kiejtésű, csengő hang; c) kifejtett testi alkotás mellett (melyről az intézeti orvos ad véleményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a leányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó; d) annyi műveltség és iskolai képzettségről való bizonyítvány, a mennyit e korban minden művelt ifjútól megvárhatni, különösen a magyar nyelvtan alapos ismerete; e) szülői vagy gyámi megegyezés (a mely jelentkezővel ezek nem személyesen jelennek meg, megegyezésüket hiteles iratban tartozik az illető felmutatni); f) a jelentkező növendék csupán a valóságos és törvényes családi nevével irathatja be magát; g) jó magaviseletről szóló erkölcsi bizonyítvány, mely vagy iskolai bizonyítvánnyal v. hatóságilag, vagy ismert egyének aláírásával multhatatlanul igazolandó; h) minden újonnan jelentkező az előkészítő-osztályba csak próbaidőre vétetik fel, ennek leteltével újabb vizsgálatnak vettetik alá (a fölvetel tehát nem végleges, a letelt próbaidő után a tehetségtelen vagy hanyag növendék elbocsátatik); i) a belépő új növendék 2 kor. beiratási díjat s 10 korona felvételi díjat, valamennyi növendék pedig 2 kor. beiratási díjat, azonkívül 60 kor. tandíjat tartozik két részletben, u. m. 30 kor.-t a felvételtkor és 30 kor.-t febr. 1-jén előre fizetni; j) minden fölvetett növendék tartozik szüleiével vagy gyámjával együtt az eléjük terjesztendő kötelezvényt aláírni. Bővebb értesítést az intézet igazgatósága (Kerepesi-út 1. sz., III. em.) készséggel ad.

* **Új tízkoronás bankjegyek.** A szűrkésllila tízkoronás bankjegyek helyett, a melyek rövid idő alatt még szűrkébbre koptak, novemberben vagy decemberben valószínűleg új bankjegyek kerülnek forgalomba. Annak idején, a mikor az új tízkoronás bankjegyek kibocsátását elhatározták, úgy tervezték a dolgot, hogy az új bankjegyek jövő év tavaszán fognak a sajtó alól kikerülni. A munka azonban gyorsabban ment, mint remélték és így az új tízkoronások már ez év végén forgalomba hozhatják. Az új bankjegyen bájos gyermekfej lesz látható, a melynek modelljéül Rohan herczeg

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

nál, úgymint **tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, idült bronchitis, szamárhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc).

leánykaja szolgált. Az Osztrák-Magyar Banknak a bankjegy vázlatának elkészítésével megbízott rajzolója ugyanis az utcán pillantotta meg a rendkívül bájos gyermeket és a mikor megtudta, hogy az Rohan herceg leánykaja, a szülőitől engedelmet kért rá, hogy leánykájuk arcával díszíthesse az új bankjegyeket, a miben Rohan herceg és neje szívesen beleegyeztek.

* **Termésbecslések vármegyénkben.** A m. kir. földművelésügyi miniszter által kiadott kimutatás szerint vármegyénkben aug. 1-jén a várható termés a következő: Búza . . . . . 89,200 mm., 1903-ban volt 79,662 mm. Rozs kétszeres 150,100 „ „ 124,477 „ Arpa . . . . . 170,000 „ „ 224,506 „ Zab . . . . . 241,700 „ „ 316,480 „

* **Szüreti kilátás a Hegyalján.** Az országos szárazság mostoha hatását már a Hegyalja is kezdi megérezni, — írja hegyaljai tudósítónk. A gazdák aggodalma nagy, most immár a hegyaljai szőlő is nagyon kívánja az esőt, különben összefonnyad a szőlő csak a nagysz belőle. E veszedelem máris látható a Hegyalja három fő-bortafajzóján: a szin-, mint a hárslevelű és muskatalyfajokon. A jelenlegi időjárás mellett pedig a gazdák vékony bortermő évre számítanak. Máris agódnak rajta.

Közgazdaság.

Emlékirat az iparfejlesztésről.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter egy emlékiratot tett közzé, mely a magyar iparfejlesztés pragmatikus programját tartalmazza.

Közérdekű voltánál fogva alább közöljük ennek az emlékiratnak bevezető részét.

Az emlékirat ismerteti továbbá azon intézkedéseket, melyeket az állam eddig fejtett ki hazánk iparfejlesztése érdekében s behatóan foglalkozik a házi-, kézmű- és gyáriparral; végül ismerteti azon iparágakat, melyek leginkább igénylik a fejlesztést hazánkban.

Lapunk szűk tere nem engedi meg, hogy az egész emlékiratot közölhessük, de igyekeznünk fogunk azt egyik későbbi számunkban legalább kivonatilag ismertetni. Az emlékirat a következő:

Az iparfejlesztés fontossága.

Az ország lakosságának természetes szaporodása a munka-alkalmak növelését követeli.

Nem lévén elég munka-alkalom az ezidő szerinti kereső lakosság számára sem és a keresetforrások nem szaporodván a népesség természetes növekedésének arányában, a lakosság kivándorlásra van utalva, mely ma már oly mérveket ölt, hogy a százezret meghaladja az évenként kivándorlók száma, kikben az ország legjobb és legerőteljesebb munkaerőjét veszti el.

A kivándorlók egyrésze kétségkívül minden munka-alkalomtól függetlenül is idegenben keresné boldogulását, erre indítják ezeket a kivándorlásra való csábítások, sok esetben családi viszonyaik; de a kivándorlók túlnyomó része megfelelő keresetforrások hiányában hagyja el az országot és ezért a kivándorlás csak a munka-alkalmak szaporításával, új keresetforrások nyitásával lesz csökkenthető.

A földművelés — bármely magas fokra emeltesék is — újabb munkaerő leköltésére nem alkalmas; a gépek használata mindinkább elterjedni fog és jövőre kevesebb emberi munkaerőre lesz annak szüksége.

A tökéletesebb gépek alkalmazása ugyan az iparban is felszabadít munkaerőt, de nem abszolút, hanem csak relative, mert a mennyi munkaerő így felszabadul, rendszeren legalább ugyanannyit, sőt többet költ le a gyártási eljárásokban beálló változás, az előkészítő, kiegészítő vagy kikészítő munka, szóval a fejlődő iparral természetesen emelkedik a szükséges emberi munkaerő mennyisége és minden újabb ipartelep egyúttal újabb munka-alkalmat is jelent.

Földművelésünk érdekei sürögösen követelik a belső fogyasztás növelését. Nyersterméneink fölös mennyiségével külső piacokra vagyunk utalva és mennél belterjesebbé fog tétetni mezőgazdasági termelésünk, annyi nagyobb lesz termelési fölöslegünk és így földművelésünk függő viszonyának még további növekedése fog bekövetkezni. Fokozza ennek a viszonyoknak kedvezőtlen alakulását még az a körülmény is, hogy a nyersterméneinket ezidő szerint leginkább fogyasztó államok maguk is a legkomolyabban törekszenek nyersterméneik emelésére, illetőleg védelmére és így mind kedvezőtlenebbé válik hazai nyerstermelésünk helyzete.

Csak az ország belső fogyasztásának és nyersterméneinek ipari feldolgozásának emelése képes a földművelés viszonyait lényegesen javítani; mert eltekintve attól, hogy az ipar fejlődése révén a kivándorlók nagy része itthon tartható, tehát a fogyasztók száma növelhető, az ipari munkások fogyasztóképessége nagyobb a mezei munkásokénál.

A mezei munkások keresetviszonyai az ipari munkásokéval összehasonlítva, aránylag szerények. Különösen annak következtében, hogy a kereset — a kisebb számú állandó alkalmazott kivételével — nem folytonos az egész évben, hanem annak körülbelül csak felére van korlátozva. Az iparban ez a korlátozás — egyes időszakok üzemeit kivéve — nincs meg, itt a kereset állandó és a munkabérek a mezei munkások bérénel rendszerint nagyobbak.

De lényegesen befolyásolja a hazai fogyasztást a hazai nyerstermelés anyagának az ipar által való üzemi feldolgozása is, mely megfelelő ipari fejlődés mellett hatalmas tényezőjévé leend földművelésünk viszonyai javításának.

A hazai földművelésnek tehát elsőrangú érdeke, hogy az iparos népesség és ezzel a fogyasztók száma lehetőleg növeltesse, vagyis érdeke a nagymérvű iparfejlesztés.

De szükséges a nagymérvű iparfejlesztés az általános közgazdasági viszonyok javítása érdekében is, tekintet nélkül a kivándorlásra és a földművelés különleges érdekeire.

Az egészséges közgazdasági élet egyik alapfeltétele a különböző termelési tényezők egymásra való hatásának lehető biztosítása.

Az országnak mai egyoldalú gazdasági rendszere mellett nagyon kevés foglalkozási ág van az östermeléssel oly szoros kapcsolatban, hogy egymásra való kölcsönös hatásuk a munkaköröket tájtaná. Ez a kölcsönhatás leginkább a nagyiparban érvényesül, a melynél egyik vállalat közvetlen fogyasztója más vállalatok egész sorozatának, annyira, hogy a mit az egyik termel, az a másiknak csak félgyártmánya vagy segédanyaga és annak, hogy az egyik boldoguljon, feltétele a másiknak létesítése.

Minden új iparvállalat az iparok egész sorozatának új munka-alkalmát jelenti és minden új iparág nagyobb mérvű meghonosítása segítő- és kiegészítő-iparágak egész sorozatának kiinduló pontja.

Kölcsönösen növelve tehát az egyes iparágak termelését, ezzel pedig közvetve hatást gyakorolva az egész munkapiacra, így válik az iparfejlesztés az általános közgazdasági helyzet javításának egyik fontos tényezőjévé.

Az ország mai egyoldalú gazdasági rendszerének következménye a nemzeti vagyonosodás aránylag lassú emelkedése. A földművelés aránylag nagy tőkéket tart lekötvé kis kamatozással, az ipar kisebb tőkékkel ellenben nagyobb kamatozást biztosít.

Egyoldalú nyerstermelő állami létünkre ugyanoly értékű nyerstermék-kivitelünkért ötszörte nagyobb tőkének áll a földbirtokba leköltötten, mint a mit ezen kivitelünknek megfelelő értékű ipari behozatal fejében a hozzánk exportáló iparállamoknak kell ipari tőkékben lekötvé tartaniok, vagyis az ipar ugyanazon tőkével ötszörte nagyobb értékeket hozhat forgalomba, mint a földművelés. A nemzeti vagyonosodás érdekei mellett nagy jelentősége van az iparnak a nemzeti kultúra szempontjából is. Nemcsak annyiban, hogy gyarapítva a keretforrásokat, képesebbé teszi az országot kulturális igényeinek kielégítésére, hanem azáltal is, hogy kulturális igényekkel bíró elemeket költ le nagyobb számban; tehát ezen a réven is a nemzeti kultúra szolgálatában áll.

Mindezeket kívül még az államháztartás érdekei is sürögösen követelik a mai egyoldalú gazdasági rendszer mielőbbi megváltoztatását és nagyarányú ipar teremtését.

A földművelés egymaga az állam mai szükségleteit is alig képes biztosítani, még kevésbbé lesz arra képes fejlődő közéleti viszonyaink mellett; sőt természeti esélyei kockázatosnak alkalmasak az államháztartás egyensúlyát, ha más állandóbb és így biztosabb és e mellett nagyobb teherviselési képességgel bíró termelési tényező azt ki nem egészíti.

Az ipar nemcsak a foglalkoztatott munkások nagy száma és ezek közvetett adózása révén, nemcsak az egész közgazdasági helyzetre való hatásával növeli az adózó-képességet, hanem maga is állandó és lehető legbiztosabb adó-, illetve jövedelmi alapot képez, még pedig annyi nagyobb, mennyivel nagyobb a forgalma, a mely az állam vasúti, posta-távírdai és jövedéki bevételeit tetemesen fokozza.

Az 1901. évben eszközölt gyári felvétel szerint — melynél csak a termelés szempontjából figyelembe jöhető üzemek képezték felvétel tárgyát — 2642 gyári üzemben 259,464 személy volt alkalmazva. A legszerényebb átlagszámítás szerint is 700 koronában véve fel egy-egy alkalmazott évi javadalmát — a mi annyival inkább vehető, mert a kereskedelmi és műszaki tisztviselők fizetése is benne foglaltatik az átlagszámításban — az említett 259,464 személy évi munkakeresménye 181.624,800 kor. A munkások jövedelmének legalább 10% a fogyasztási adó alá eső cikkek élvezetére esvén, az állam bevétele csupán ezen a címen 18 162,480 korona. Ha már most ugyanoly arányba állítjuk az ipari és földművelési munkások fogyasztását, mint a melyben azoknak munkabérvizonyai vannak, akkor egy-egy földművelési munkás fogyasztása csak felét képezi az ipari munkás fogyasztásának és így, ha ez a 259,464 személy a földművelés szolgálatában állana, csak ezen egy címen is kerekén évi 9.000,000 koronával volna az állam bevétele kisebb, eltekintve attól, hogy ez esetben a mezőgazdasági munkabérek még csökkentésnek is vettétnének alá a mennyiben ugyanazon munka-alkalmakra nagyobb számú munkakereső jutna és mennél nagyobb a munkakereslet, annyi kisebb a munkabér.

Mindezeknél fogva tehát az iparfejlesztés nemzeti, földművelési, általános közgazdasági, nemzetvagyonosodási és állampénzügyi szempontból nemcsak indokolt, hanem feltétlenül szükséges is.

Agraria. Egy éve mulott, hogy az *Agraria*, zászlaját kibontva, a hazai ipar szolgálatába szegődött. Rövid ugyan még az idő, de eredmények tekintetében máris szép mulittal dicsekedhetik ezen vállalat. Több mint egy millió korona forgalmat ért el már az első év alatt és ezen tekintélyes összeg bizonyára eléggé igazolja azt, hogy a magyar földbirtokosság — főleg a nagy uradalmak — ezen vállalatnak működését melegen karolták fel és így a vállalat csakugyan szép jövőnek néz elébe.

Most, a midőn az iparpártolás oly sok irányú mozgalmait látjuk a magyar ipar érdekében harczra kelni, valóban kitünő példát teremtett az *Agraria*, a midőn oly irányzattal lépett az egyéb magyar iparpártolók sorába, hogy nem csupán felbressze figyelmét a nagyközönségnek a magyar gyártmányokra a vásárlásoknál, hanem az *Agraria* egyáltalában mást, mint magyar gyártmányt nem is hoz forgalomba és ez oly, minden dicséretet érdemlő választása a magyar

iparpártolásnak, hogy csak kívánatos volna, miszerint más szakmában is bevezetnék az iparpártolás ily módját.

Az *Agraria* ezen úttörése a magyar ipar érdekében annál is inkább méltánylandó, mert ez által a vállalat mintegy saját kezeire tett nehezítő bilincseket, tekintve, hogy működését oly időben folytatja, a midőn különösen a gazdasági gépekben csakúgy hemzsegnék a külföldi gyárak importált termékei, a melyek, sajnos, még mindig elég súlyos mértékben nehezdednek a magyar termékekre, a magyar iparra.

Mindazonáltal fáradságot és áldozatot nem kimélve, igyekezett a vállalat magának lépésről lépésre térthódítani, ez által az idegen gyártmányokat — a hol erre alkalom nyílt — kiszorítani, a mi bár kezdetben sok nehézségbe ütközött, de ernyedetlen és kitartó munka folytán mégis sikerült már egy év alatt elérnie azt, hogy az *Agraria* szót egész Magyarországon ismerik és mindenki tudja, hogy e név oly vállalat czéje, mely céljaira való tekintettel, méltán érdemli meg a hazai gazdaközönség és kereskedő-világ osztatlan pártfogását, mert az első és egyedüli ily irányú vállalat az országban.

Az *Agraria* máris a legnagyobb mértékben elosztotta azon téves hitet, hogy a külföldről importált gépek — szerkezet és anyag tekintetében — a hazaiakat felülmúlják és bebizonyította, hogy ellenkezőleg: a magyar ipar termékei jogosan állíthatók az idegenekkel egy sorba, mi által közelebb jutott azon kitűzőt céljához és ma már könnyebben esik az eddig elfogult gazdakörökben is az idegen gyártmányokkal szemben a versenyt sikerrel felvenni és ezen sikerek által nem csupán a hazai iparnak szerezte meg a tiszteletet és pártfogást, hanem hozzájárult ahhoz is, hogy az egész magyar ipar iránt a kellő bizalom megszilárdíttassék. Ez pedig oly munka, mely osztatlan tiszteletet érdemel meg mindenkitől.

Mult hóban jelent meg az *Agraria* első képes nagy árjegyzéke (ingyen-kiadás) díszes kiállításban, mely a gazdaságban szükséges összes gépeket és cikkeket magában foglalja. Ezen kiváló szakmunka gazdaságok részére nélkülözhetetlen tanácsadó, egyúttal a magyar gépipar előrehaladottságának hű tükré. Az *Agraria* irodái: Budapest, V. ker., Váci-út 2. sz. alatt vannak.

Felelős szerkesztő:

Dr. Mikler Károly.

Kiadótulajdonos:

Kósch Árpád.

3298—1904. szám.

Haszonfoglalási hirdetmény.

A sóvári m. kir. erdőhivatal zárt írásbeli versenytárgyalás útján áruba bocsátja a szomolnoki m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó, «B.» üzemosztályba sorozott összes erdőben az érvényben levő vagy időközben megállapítandó üzemtervek szerint az 1905. évtől 1910. év végéig, vagyis szakadatlanul egymás után következő 6 (hat) év alatt kihasználandó *lucz-, jegenye-, erdei-fenyő, szil, kőris, juhar, épületi és haszonfa-hozamot.*

Kikiáltási árakul megállapítatik:

a) Fenyőfára:

29 cm. és azonfelüli középmérvű szálfa után köbméterenkint 6 (hat) korona 09 fillér.
7—28 cm. középmérvű szálfa után köbméterenkint 3 (három) korona 89 fillér.
7—11 cm. alsó átmérvű rudak vagy léczek után darabonkint 17 fillér.
Hulladékfából készített 50 cm. hosszú zsin-dely ezre után 6 (hat) korona 72 fillér.

b) Szil, kőris, juhar:

29 cm. és azonfelüli középmérvű szálfa után köbméterenkint 9 (kilenc) kor. 24 fillér.
7—28 cm. középmérvű szálfa után köbméterenkint 6 (hat) korona 72 fillér.

A versenytárgyalás 1904. évi október hó 11-ikén délelőtt 10 órakor fog a sóvári m. kir. erdőhivatal irodahelyiségében megtartatni.

Versenyezni kívánók felhívattak, hogy az ívenkint 1 korona bélyeggel és 2000 korona bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat fent megjelölt időpontig a sóvári m. kir. erdőhivatalnál benyújtsák.

Az ajánlatban a vételár vagy a kikiáltási árakkal szemben megajánlott vételár többlet százaléka betűkkel és számjegyekkel kiírandó, továbbá határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az árverési és szerződési feltételektől eltérő kikötéseket tartalmazó, úgyszintén utóajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdőzeti főosztályában, a sóvári m. kir. erdőhivatal, valamint a szomolnoki m. kir. erdőgondnokság irodájában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Sóvár, 1904. évi augusztus hó.

M. kir. kincstári erdőhivatal.

Kérjen mindenki

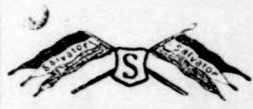
saját érdekében

Valódi Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávét

csak oly csomagokban, a melyek a
Kneipp páter védjegyét és a Kath-
reiner nevet viselik, és kerülje gondo-
san a silány utánzatok elfogadását.

04.11/c

NYILTTÉR.

A Szinye-Lipóczy
Lithion-forrás

Salvator

kitünő sikerrel használtatik

vese, húgyhólyag és köszvény-
bántalmak ellen, húgydara és vizeleti
nehézségeknél, a cukros húgyárnál,
továbbá a légző és emésztési szervek
hurutainál.

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes! Csiramentes!

Könnyen emészthető!

Első rangu gyógyviz és diatetikus ital.

Számos orvosi tekintélyek által különösen
oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő élet-
módjuk folytán aranyeres bántalmakban,
hasi pozsga, máj- és vese izgatási tüne-
tekben vagy húgysavas vesehomok és
vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszerárakban

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Eladási árak Eperjesen:

1/2 literes palack	... ..	32 fillér
3/4 "	... ..	40 "
1/1 "	... ..	48 "

Az üres, tiszta és eredeti Salvator-
palackok a következő árakban vétetnek
vissza:

1/2 literes palack	... ..	6 fillér
3/4 "	... ..	7 "
1/1 "	... ..	8 "

Amerika.

Abfahrt von Havre jeden Samstag.
Fahrkarten durch die

Französische Linie.

Gute und schnelle Beförderung. Ausgezeichnete Ver-
pfllegung, inclusive Wein und Liqueur. Amerikanische
Eisenbahnfahrkarten nach jeder Station zu Original-
preisen. Nähere Auskunft gratis und franco durch die

Französische Linie

Wien, IV., Weyringerg. 8.

Előleges értesítés.

A nagyérdemű Hölgyközönség szives figyelmébe!

Van szerencsénk értesíteni, miszerint a

f. évi augusztus hó 24-ikén

a városi Vigadó kistermében, három heti időtartamra terjedő, divatos mű-
hímzések kiállításával egybekötött **díjtalan**

műhímzési tanfolyamot

létesítünk, a melyen minden jelentkezőt, a ki az eredeti Singer karikahajós és
Central-Bobbin varrógépeinken előállítható legkülönbébb műhímzéseket, mint: a tű-
festésnek, applikációnak, zsinór-, monogram-, smyrna-hímzésnek és hardangen-
munkák művészetét elsajátítani óhajtja, vétel kötelezettsége nélkül és teljesen
díjtalanul kioktatunk.

Ezen gépekkel a hímzések gyorsabban, szebb kivitelben és rövidebb idő alatt
sajátíthatók el, mint kézzel.

Előjegyzések üzletünkben és a tanfolyam helyiségében eszközölhetők.

Szabad bemenet 8-12-ig, d. u. 2-6-ig. Számos jelentkezést kérve,
vagyunk

kiváló tisztelettel

Singer Co. varrógép-részvénytársaság

(előbbi cég Neidlinger G.)

Eperjes, Főutca 130. szám.

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására
hozni, miszerint az eddig is általam vezetett Quirsfeld-féle,
Eperjesen **Főutca 58. sz.** alatti

gyermekjáték-, díszműárú-, fegyver- és hangszer-

raktárt

megvettem és az üzletet saját nevem alatt fogom tovább folytatni.

Szolid árak melletti előzékeny kiszolgálattal t. vevőim
megelégedését kiérdemelni lesz főtörekvésem.

Magamat nagybecsű pártfogásba ajánlva, vagyok

teljes tisztelettel

THEISZ ÁRMIN.

Elektrotechnikai szakiskola

• • • laboratóriummal és tanműhelyekkel összekötve • • •

Pozsonyban

f. é. szeptember hó 1-sején nyílik meg az első évfolyam azon tanulók számára,
a kik magukat mint

elektrotechnikusok (művezetők stb.)

(két évfolyamon belül) elméletileg és gyakorlatilag kiképezni akarják.

Felvételi kor: 15-30 év. Előképzettség: valamely közép-, polgári-, kereske-
delmi- vagy ipariskola.

Mivel az elektrikus erőnek folyvást növekedő használata a hajtó- és világítási
céloknál, továbbá a vegyi gyárakban még mindig terjed, nagyon tanácsos szülőknek
(gyámszülőknek), ha fiai (gyámfiak) erre a nagy kilátásra jogosító pályára lépnek s a
fentnevezett szakiskolában sajátítják el tanulmányaikat.

Bejelentések minden nap fogadtnak el, és szívesen szolgál programmal, prospektus-
sal és mindennemű felvilágosítással, melyet kívánatra azonnal ingyen és bérmentve küld,

az igazgatóság.

2606—1904. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy ifj. Marczinkó János és neje szül. Szabol Zsuzsanna végrehajthatónak *Marczinkó János* végrehajtást szenvedő elleni 86 kor. 80 fillér költségkövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az eperjesi kir. törvényszék (az eperjesi kir. járásbíró) területén levő és Felsősebes községben fekvő, a felsősebesi 30. sz. tjkvben A. I., 2—13. sorsz. alatt foglalt 112., 144., 171., 211., 260., 307., 338., 386., 424., 428/1—36. hr. sz. részletekből, közös legelő- és erdőből álló $\frac{1}{2}$ -ad rész kültelekből B. 2. sorsz. alatt Marczinkó Jánost illető $\frac{1}{2}$ -ad rész kültelekre 773 kor. kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1904. évi szeptember hó 13-ik napján délelőtti 10 órakor Felsősebes** község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül 77 korona 30 fillért készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Eperjes, 1904. július 1. **Urbán Gyula** s. k.,
kir. törvényszéki bíró.

Árok-uteza 37. számú házban

egy 3 szobás

I. emeleti lakás

október 1-jétől kiadó.

Nyavalyatörés!

Ki *nyavalyatörés, göres* és más *ideges állapotban* szenved, kérjen erről füzetet; ingyen és bérmentve kapható a szab. „Mattyú”-gyógyszertár által Majna-Frankfurt.

**CHOCOLAT
KÖHLER**

világhírű finom gyártmány

Egyedüli elárúító nagyban Magyarországon:

BRÁZAY KÁLMÁN

BUDAPEST VIII. József körút 37-39

BIZTOS JÖVŐ

és nagy jövedelem!!!

Keresünk több vidéki urat nagyszabású irodalmi vállalat propagálására. Súlyt helyezünk arra, hogy az illetőknek az egyes vármegyék területén személyes ismeretség révén összeköttetések legyenek. Ajánlatok „irodalmi vállalat” jelge alatt

Blockner J.

hirdető-irodájába,

Budapest, IV., Sütő-utca 6,
sürgősen kéretnek.

Schicht-szappan

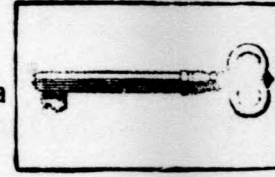
„szarvas”

vagy

„kulcs”

jegygyel

legjobb, legkládósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!!

**PÉNZ
PÉNZ**

4% - os

törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyi tőltől a földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$ értékéig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitel! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétén.

Bank- és magánadósságok konvertálása

Meller Lajos és Társai

bankbizomány

Budapest, VI., Dávid-utca 15

(Törvényszéki legjegyzett cég.)

(Válaszbélyeg.)

Keil-lakk

legkitűnőbb mázolószert puha-padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény-padló számára.

Keil-féle fehér «Glasur»-fénymáz 45 krajczár.

Keil-féle arany-fénymáz képeretekhez 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Gallotsik J. Vilmos cégnél Eperjesen.

Egyéves önkéntességre előkészítő iskola Zsolnán.

A polgári-iskola igazgatóságának felügyelete alatt.

Középiskolai tanárok!

Fényes taneredmény!

Tanfolyam kezdete f. é. szeptember 20-ikán.

Felvilágosítást ad a tanfolyam igazgatósága.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi — és többé mást nem szíhat

legjobb, valódi francia

szivarkapapír és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Zahler Mór nál Eperjesen.

„MAYER”-gépgyár

vas- és fémöntő részvénytársaság, Szombathely.

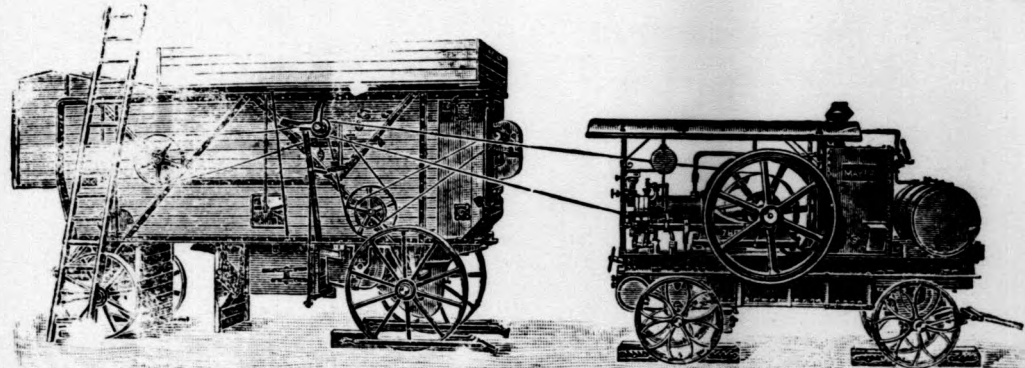
Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű Benzin- és szivó-gázmotorokat 2—50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva!

Malomépítéset: Új hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. víznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató- és kaszáló-gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kivánatra minden szükségletre külön költségvetés.